

VILÁGOS SÁG

I. ÉVFOLYAM

AZ ERDÉLYI MAGYAR DOLGOZÓK LAPJA

12. SZÁM

Az elmaradt főtéri nagygyűlés helyett a város öt különböző helyén tartott népgyűlést a kolozsvári demokraták egységfrontja

Tízezer román és magyar kolozsvári lakos követelte a kormány távozását és a fasizmussal való végső leszámolást

Az Észak-erdélyi Nemzeti Demokrata Csoport vasárnapra nagygyűlést hívott egybe a Főterre. A nagygyűlés szervezőinek a szombati nap folyamán tudomásukra jutott, hogy civilruhába öltözött fegyveres Maniugárdisták lopakodtak be a városba s a nagygyűlés résztvevői között vérengzést akarnak rendezni. Mivel a rendezőségnek nem állott volna módjában a nagygyűlés résztvevőit kellően megvédeni, úgy határoztak, hogy lemondanak a főtéri népgyűlésről s a város különböző, nagyobb ipartelepén vagy munkásotthonokban és más védett helyen tartják meg a népgyűléseket. A népgyűlések teljes sikerrel s minden rendbontás nélkül le is zajlottak. Köszönhető ez elsősorban a Kommunista Párt éberségének, mely idejében röpcédulákkal és falragaszokkal leplezte le a város polgársága ellen készülő fasiszta merényletet.

A népgyűléseket a város főutcáin vörös és román zászlókkal a vasuti műhelymunkásság s a munkásindulókat játszó vasuti zenekar felvonulása vezette be. Lapunk vasárnap reggel közölt felhívása ellenére is a Főter gyalogjárói feketéltettek a népgyűlés kezdetét váró, izgatott lakosságtól. A CFR-műhelymunkások szembeszökő felvonulása mindenütt utcára vonzotta a lakosságot. „Halál Szálásiról!”, „Halál a fasisztáknak!”, „Halál a nyilasokra és imrédystáknak!”, „Békét Erdély népei között!”, „Éljen a felszabadító vörös és román hadsereg!” feliratu nagy tábláik mindenütt helyeslő üdvkiáltásokra készítették az utca közönségét s a menet nyomába szegődöket. Így értek le a Dermata-művek sportpályájára, ahol a Dermata-gyár már egybegyűlt munkássága, valamint az Acélipari Munkásszövetkezet, a Fermata és Ravag dolgozó tömegei óriási lelkesedéssel, éljenezve s tüzes jelszavakat kiáltva fogadták a CFR műhely munkásságát. Az Acélipari Munkásszövetkezet és a Dermata-munkások egyesített zenekara az internacionáléra zenített rá.

A munkás egységfront jegyében

Szendrey Kálmán a Dermata-gyári munkásság és a munkásegységfront nevében üdvözölte a gyárak népgyűlését. Ezután Nicolae Goldberger, a Romániai Egyesült Szakszervezetek központi szervezőbizottságának kiküldötte a román főváros szervezett munkásainak üzenetét és szolidaritását tolmácsolta román és magyar nyelven. Románul folytatva beszédét tudatta, hogy augusztus 23-tól kezdve mintegy 60.000 fővárosi munkás tömörült a szakszervezetekben. Örvend, mondotta, hogy ma itt lehet a sok visztonagságot átélő kolozsvári munkásság körében. Hogy ez az öröm még sem egészen teljes, az a magát demokratikusnak nevező Sănătescu-

kormányának a rovására irandó. Ez a kormány lábál tiporja a demokratikus jogokat. E pillanatban az ország területén már százezernyi munkástömegek követelik e kormány távozását. Ez a kormány veszélyezteti a Szovjetunió nagylelkű fegyverszüneti feltételeiben biztosított demokratikus fejlődést, késlelteti a Vörös Hadsereg és az oldalán harcoló román hadsereg győzelmes előrenyomulását s az erdélyi népek megbékélését. Szabotálja a közellátás, a termelés biztosítását s óriási méretű munkanélküliség és országos inség előidézésével veszélyezteti az ország dolgozóit. A bukaresti munkásság ezzel a veszéllyel szemben máris erélyesen lépett fel, hetven-nyolcvan, sőt százszázalékos bémemeléseket csikart ki a kapitalista nagyvállalkozóktól s a Sănătescu-kormány helyett az egyesült demokratikus erők demokratikus kormányát követelte Groza Péterrel.

„Együtt szenvedtünk magyar testvéreinkkel..“

Gál Kálmán az acélgyári munkásság részéről szólalt fel. Rámutatott arra, hogy ez a gyűlés a harc kezdete. A győzelemnek minden előfeltétele megvan, ha a munkásság keményen dolgozik és a harcot nem adja fel.

Ezután Schneg-Zoltán Ferenc mondott beszédet a Szociáldemokrata Párt és a Szaktanács nevében. Meggyőzően bizonyította be, hogy nem lehet más szocializmus, célravezető, mint az, amit a marxi tanok képviselnek. Minden más jelzővel ellátott szocializmus csak a munkásság kárát szolgálja. A dolgozók érdekei mindig azonosak. Amikor a román sovinizmus ütötte fel a fejét, akkor a magyar dolgozók szenvedtek és nem a magyar urak, és viszont: a magyar uralom alatt sem a román ur, csakis a román nép volt a szenvedő. „Éljen a népek demokráciája!” — fejezte be beszédét Schneg-Zoltán Ferenc.

Se Szamosfalvát, se Grivicát!

Tót Imre az ifjú kommunisták nevében követelte, hogy tüntessék el a közéletből a fasizmus képviselőit, akik a kibontakozást akadályozzák.

Jordáky Lajos, a munkásegységfront szónoka kijelentette, hogy a szervezkedést a vidékre is ki fogják terjeszteni, mert az egységre a reakció feltűnése miatt nagy szükség van. Kolozsvár környékén a legutóbbi időben több mint 70 munkást gyilkoltak meg a reakció képviselői. „Mi nem akarunk ismét Szamosfalvát, ahol a legjobb harcosunkat, Józsa Bélát ölték meg, de nem akarunk Lupényt és Grivicát sem!” — mondotta Jordáky. „Az elhunyt négy évben a magyar munkások voltak

az elen. „Csak egy ilyen kormány vehet véget az egeresi vérengzéshez hasonló fasiszta garázdálkodásoknak, csak egy ilyen kormány segíti elő a háboru gyors befejezését!” — hirdette a szónok a bukaresti munkások nevében. Nemes József a Kommunista Párt nevében üdvözölte a mintegy 4000 főnyi közönséget. Nem tudtuk megrendezni a Fő-teren nagygyűlésünket — mondotta. — Azok a fasiszták is felelősek ezért, akiket itt hagyott Szalasi és Imrédy s felelősek azok is, akiknek képviselői a falvakban most rémuralmat gyakorolnak és továbbra is szembesítik egymással a magyar és román munkást.

A szónok ezután rámutatott a szervezkedés fontosságára és a harc szükségességére, mert csak így lehet elérni, hogy demokratikus kormány kerüljön uralomra.

Timofi György a CFR-munkások és tisztviselők megbízásából románul mondott köszönetet a többi gyárak munkásaitól felajánlott szolidaritásért. Az előző szónokok beszédeinek szellemében ostromozta a kormányt és a sovinizta uszítókat. Az oly régóta óhajtott munkásegységfront miattuk nem jöhetett létre. A román és magyar fasiszták vertek éket Erdély dolgozó népei közé. „Megmondjuk nyíltan — mondotta —, hogy ma azok a magukat románoknak nevező elemek jönnek ide vissza, akik a bécsi döntéskor gyárván elfutottak innen s most ők akarnak vezetni minket, minket, akik helytállunk, itt maradtunk és odatartottuk a hátunkat az üldözés sújtásainak. Együtt szenvedtünk magyar dolgozó testvéreinkkel és együtt is fogjuk eltiporni a közénk tolokodó uszítókat, a dolgozók kicsiny javait elrabló, gyilkos gárdistákat!”

fogjuk vivni jogainkat és szabadságunkat!”

Ezután Nemes József határozati javaslatot olvasott fel, melyet lelkes tüntetés közben egyhangulag magáévá tett a munkásság.

A nagygyűlés végén a vasutas zenekar a szovjetállam himnuszát játszotta el, majd a Dermata- és a vasutasdalárda a közönséggel együtt énekelte el az internacionálét.

Két nép megbékélése

Erdély legégetőbb kérdése, a nemzetiségi kérdés, a Református Kollégium udvarán lezajlott népgyűlésen vetődött fel legélesebben. Háromezer ember tüntetett itt a román-magyar testvériség mellett. Ott láttuk a MADOSZ híveinek sorai között a közalkalmazottak, az egyetemi klinika, a postások, a székely alkalmazottak, az élelmiszeripari munkások, a földészek, az antifasiszta zsidó csoport, az ipartestület és a kolozsvári színház népes csoportjait s résztvettek a gyűlésen igen sokan Kolozsvár szellemi életének munkásai közül, nemzetiségre való különbség nélkül.

Simó Gyula, a Kommunista Párt kiküldötte nyitotta meg a gyűlést román és magyar nyelven. Kérte, hogy Kolozsvár román és magyar lakossága külső kényszer nélkül, de lelke legmélyebb hitével és meggyőződésével, együttes akarattal sorakozzék fel a román és a magyar nép megbékélésének munkájára.

A mult bűneit kiküszöböljük

Ezután Vescan Teofil dr. egyetemi tanár szólott román és magyar nyelven.

— Észak-Erdély majdnem az anarchia szelén áll — mondotta a többi között. Kötelességünk, hogy a fenyegető veszélyt elhárítsuk. Az egész világ a demokrácia felé halad, de nem a szövetséges hatalmak, nem a Szovjetunió nyomására, hanem abból a felismerésből, hogy ez az egyetlen út az emberiség megmentésére. Vannak azonban még ma is olyan elemek, akik ezt nem akarják megérteni. Nem akarják megérteni a román-szovjet fegyverszüneti egyezményt, amely minket az egyedül járható útra irányít és jogosan követeli az államgépezet megtisztítását és a háborus bűnösök megbüntetését, legyenek azok szászok, magyarok vagy románok.

A szónok éles szavakkal ítélte el az egeresi vérengzést. Az ilyen magyar-ellenes kilengéseket az államgépezetbe, a Maniugárdákba és a csendőrség soraiba behurkolott vasgárdista elemek idézték elő. Amilyen mértékben kérjük a magyar néptől, hogy önmaga végezze el soraiban a tisztogató munkát, ugyanolyan mértékben harcolunk ezeknek a bűnös elemeknek a saját soraikból való

eltávolításért, akik nemcsak a magyar népet, hanem Romániát is végveszélybe sodorhatják — mondotta Vescan Teofil dr., majd így folytatta:

— A tisztogatás munkájában keresnünk kell a megbékélést is, hiszen az egyes népeknek igen kis része felelős az utóbbi évek szörnyűségeiért. E békés kibontakozás elé a Sănătescu-kormány még hatalmon levő része emelt akadályokat. Ahhoz, hogy a múlt bűneit kiküszöböljük és megszüntessük a törvénytelen állapotot, szükséges, hogy olyan kormány álljon az ország élére Groza Péter vezetésével, amely megvalósítja a valódi demokráciát, az erdélyi román és magyar nép békés együttélését.

Vescan Teofil dr. beszédét többször szakította meg lelkes éljenzés, helyeslés és taps, majd a tömeg elvette a szovjet hadsereget, Sztalin marsallt, a demokráciát és az erdélyi népek testvériségét egy szabad, demokrata és független országban.

A MADOSz harcos mulija

Balogh Edgár főszerkesztő szólott ezután. A Magyar Dolgozók Szövetsége, a harcos demokrata szervezet — mondotta — egy évtizeddel ezelőtt, a kisebbségi időkben azért keletkezett, hogy ne pársonyszékéből intézzék a magyar milliók ügyeit, hanem maga a magyar nép küzdje ki becsülettel azt, ami joggal megilleti. Hangsúlyozta, hogy a MADOSz annakidején élesen szembeszegült azzal a háborús revíziós politikával, amely végül is a magyarságot és a rományságot egyaránt német uralom alá taszította. Rámutatott arra, hogy a kettészakított, vérvörös Erdélyben északon és délen egyaránt a szenvedések pokla és a gyűlölet szennyes áradata nyílt meg a román és a magyar nép előtt. Ennek most nem szabad folytatódnia. Mindkét részről meg kell teremteni az erkölcsi alapot a demokratikus együttműködésre és örökre el kell tüntetni a német megszállás nyomait.

— A múltban a MADOSz a kisebbségi sors ellen küzdött, de úgy érezte, harca közös a román nép harcaival a demokráciáért. Ezt a múltban nem sikerült kiküzdenni és ezért kellett a román népnek és a magyar népnek annyit szenvednie. A szovjet-román fegyverszüneti feltételek alapján azonban a magyar népet már egyenjogúság illeti meg a demokrata Romániában. Nem akarunk többet kisebbség lenni! Azt akarjuk, hogy minden magyar gyermek születésétől haláláig anyanyelvében sérthetetlen, iskoláztatásában támogatott, szabad magyar fejlődésben gátlástalan legyen. Azt akarjuk, hogy az erdélyi magyarságot ne csak személyekben, hanem teljes közösségében is a demokrata-szocialista felfogásnak megfelelően önrendelkezés illesse meg. Azt akarjuk, hogy a magyar nép is teljes erejével kivethesse részét az iparban, kereskedelemben, ujjaépíthesse ezt az országot és az ujjaépítésben további győzelemre segíthesse a Vörös Hadsereget és a vele együtt menetelő román hadsereget.

Magyar-román demokrata szövetekezés

— Eljen a román demokráciával való szoros szövetezésünk! Ezekkel a jelszavakkal üdvözlöm a felszabadító Vörös Hadsereget, a hitlerizmus ellen mellette küzdő román hadsereget, s azokat a magyar erőket, amelyek elszántan harcolnak a Szálasi-rendszer ellen! Román demokrata testvéreinkkel együtt menetelünk annak a kormánynak a megbuktatására, amely éket akar verni az itt élő népek között és együtt menetelünk egy olyan demokrata kormány megteremtéséért, amelyre mi majd szeretettel, megbecsüléssel és hálával tekinthetünk.

A Szociáldemokrata Párt részéről Pászta Géza szólott ezután a lelkiismeretvizsgálatról. Egészesen szocialis ember társadalomra van szükség, amely a lelkek milliós hadsere-

gét toborozza. Ennek alkotói legyünk valamennyien.

Goldberger József, a Zsidó Nép-közösség kiküldöttje annak a népnek a nevében beszélt, amely a legtöbbször szenvedett Erdélyben. A felszabadított zsidó nép egyetlen tagja sem akar egyéni bosszút, csupán jogait követeli a szabad életre, abban a demokráciában, amely nélkül nem létezhet.

Züröszavakul Simó Gyula összefoglalta az előtte szólók megnyilat-

Tomboló lelkesedés a munkások otthonokban

A Dermata-művek telepén tartott munkásnépgyűlésen kívül népgyűlést tartottak még a Vasmunkás Otthonban, továbbá az Építőmunkások Otthonában és a Famunkások szökházában is. A Vasmunkások Otthonában Gárbovan György és Halászy József kisiparosok román és magyar nyelven beszéltek a népgyűlés céljáról, Jakab Sándor pedig a Kommunista Párt és a Szakszervezeti Tanács megbízásából tartott buzdító beszédet. Végül Lakatos István a Szociáldemokrata Párt nevében szólalt fel.

Az Építőmunkások Otthonában Tófalvi Károly elnökölt. Solomon Sabin románul, Wagner István magyarul mondtak éles bírálatot a kormány és a fasizmus káros működése fölött. Bruder Ferenc a Nemzeti Demokrata Frontnak azt a részét

közösainak tanulságait. Erélyes, határozott állástoglalásra hívta fel a demokrácia igazi harcosait és hangsúlyozta, a Kommunista Párt azt akarja, hogy minden nemzetiség szabadon élhessen. Csak akkor lehet igazán boldog ez a föld, ha a szabad demokrácia jelképül egymás mellett lenghet a vörös, a román és a magyar lobogó. Ezután felolvasta a nagygyűlés határozatát, amelyet az egybegyűlt hatalmas tömeg lelkes eljenzéssel fogadott.

leplezte le, amely Eszakerdélyben letért a tiszta demokrácia útjáról s a demokratikus erők szétforgácsolódását idézi elő.

A Famunkás Otthonban tartott népgyűlésről bejutó tudósításaink Bugnariu Tudor polgármester komoly, demokratikus összefogásra buzdító beszédét emelik ki. Mellette Dan István és Havadi József beszéltek a teremben és a folyosón összecsufolódtak lelkes tömeg előtt. Mind a Vasmunkás Otthonban, mind az építőkében és a famunkások helyiségeiben lezajlott népgyűlések a Dermata-gyári gyűlésen felolvasott Határozati Javaslatmal azonos szövegű határozatot hoztak, régóta nem tapasztalt egyhangú lelkesedéssel. A népgyűlések tömegei jelszavakat kiáltozva s az Internacionálét énekelve rendben szétoszlottak.

Lelkes román-magyar testvériesülés a sportpályán

KMTE-ASAM 4:1 (1:0)

Mint az élet minden más terén, a sportéletben is lendületes újjászervező munka indult meg s ebben a KMTE vállalta a kezdeményezést. A munkáscsapat vezetősége vasárnap rendezte első labdarúgó mérkőzését. Az együttes a megyesi repülőalakulat csapatát, az ASAM ellen mutatkozott be mintegy 1000 főnyi közönség előtt. A játékosok a felvonulás után orosz, román, majd magyar nyelven üdvözölték a közönséget. A két csapat a következő összeállításban játszott:

KMTE: Seprényi (Máthé)—Tóth, Vass—Bálint, Demeter, Nagy L., (Chiorean I., Fülöp)—Chiorean II., Kovács IV., Bonyhádi, Radnai, Csiki (Rámay).

ASAM: Damian—Hedes, Armeanu—Baila, Leslean, Molnar—Dixi, Laris, Madarasan, Bora, Moldovan.

Már az első percben Seprényi merész vetődéssel ment a helyzelet a kitörő Molnar-tól. Néhány pillanattal később Bonyhádi rem k átadásából Csiki megszerezte a vezető gólt. 1:0. Élénk mezőnyjáték követezt ezután. A kolozsváriak helyenként jó összjátékkal tűntek ki, de általában mindkét csapaton kiütözött az edzési hiány. A vendégcsapat többel támadott, amit a szögletarány is mu-

lat, de a KMTE támadásai veszélyesebbek voltak. A 44. percben Bonyhádi váratlan bombalövését Rámay csukafejessel igyekezett a hátlóba továbbítani. Damian merész bevetéssel mentett.

Szünet után kibontakozott a KMTE technikai fölény és a közönség lelkes biztatása közben a csatársor egymásután érte el góljait Bonyhádi, Kovács IV. és Csiki révén. Az utolsó percben a vendégcsapat részéről Moldovan szepített az eredményen. 4:1. Jók voltak: Seprényi, Vass és Bonyhádi, illetve Armeanu, Leslean és Madarasan.

A mérkőzés Pászta Géza dr., a rendőr és helyettes vezetőjének buzgó támogatásával jött létre. Az előkészítés és a rendezés munkájáért Opata Zoltán edző, valamint Sütő Györgyöt és Bothos ügyvezetőt illeti dicséret. A mérkőzés után a Vörös Hadsereg több sebesült tisztje a kolozsvári csapat öltözékében szerencselovagonyait fejezte ki az értékes győzelemért és elismeréssel szólottak a játékosok telkészültségéről és tudásáról. Végezetül megelégedéssel számolhatunk be a román-magyar közönség sportszerű magatartásáról és lelkes, de sovány tuizásokról mentes hangulatáról.

A gazdátlanúvá vált Rendor-börgyárat a munkásság helyezi üzembe

A 70 munkást foglalkoztató Rendor-börgyár is a gazdátlanúvá vált üzemek közé tartozik. Tulajdonosai itthagyták s így az ott dolgozó munkásság kénytelen a termelés nehéz gondját és irányítását magára vállalni. A gyár nyersbörkészlete lehetővé teszi a munka folytatását, az elmenekült gyárigazgatóság azonban minden

készpénz-vagyont magávalvitt, úgy, hogy a gyár munkássága pillanatnyilag nem tudja miből fedezze a munka folytatásához szükséges munkabérek és a termeléssel kapcsolatosan felmerülő készpénz kiadásokat. A minap e helyzet megtárgyalására s a munkatér helyzet megbeszélésére a gyár munkássága gyűlést tartott.

A bőripari munkások szakszervezete nevében Belovay István ismertette a szer ezkedés lehetőségeit s a szakszervezeti mozgalom felelős szerepét. A szakszervezet támogatását ajánlotta fel a gazdátlanúvá vált üzem termelőképes állapotba való hozzászhoz. Javaslatára a munkások megválasztották a bizalmiférfiakat s elhatározták, hogy az illetékes hatóságokhoz küldötséget menesztenek, készpénz-hittelt igényelvén az üzem kiadásainak fedezésére. PORKOLÁB M rton főbizalmi részletesen vázolta a munka megkezdésének módozatait, azután pedig rámutatott arra, hogy mily fontos a termelés folytatása a háboru gyors befejezése szempontjából. A munkásság nevében ígéretet tett arra, hogy a gyár gyors üzembe helyezésével a győzelmes előrenyomuló Vörös Hadsereg hadi szükségleteit fogják fedezni. Végül a szakszervezeti mozgalom múltját és sikereit ismertette, megemlítvén azt is, hogy a nemzetközi szakszervezetek Erdélyben mindig az itt élő népek megbékélését és együttműködését moztították elő. Kacsó János, Ormesán Sándor és Végh Mihály gyári bizalmiak mindenben támogatták PORKOLÁB Mihály javaslatait és helyeselték hozzászólását. Fülöp Józsefné, a munkások bizalmija sérelmezte, hogy a gyárban mindeddig nem állították fel a munkások kicsinyei számára a bölcsődét. Javasolta, hogy a bölcsődét a gyár munkássága minél előbb valósítsa meg. A bizalmiak ezután elhatározták, hogy a gyár vegyészeti osztályára vegyész mérnököt keresnek.

A kenyérjegyek kiosztása Kolozsvárt

A kenyér zavartalan és igazságos elosztása érdekében újra bevezetett a kenyérjegyrendszert. A város szükségletének megállapítása és a kenyérjegyek felülvizsgálása céljából elrendelem, hogy minden családfő jelentse be írásban nevét, életkorát és foglalkozását, valamint felülbélyegzés végett nyújtsa be a birtokában levő kenyérjegyeket. A felülbélyegzés nélküli jegyek érvényüket veszítik. Aki nem rendelkezik kenyérjeggyel, az a jelentkezés alkalmával új kenyérjegyet kap.

A jelentkezés a lakhely szerint illetékes következő kerületi kirendeltségnél történik:

- I. ker. Szentegyház-utca 34.
- II. ker. Györgyfalvi-ut 29.
- III. ker. Dohany-utca 32.
- IV. ker. Ferdinánd király-ut (volt Horthy Miklós-ut) 42.
- V. ker. Vasvári Pál-utca 37.

Az összeírás meggyorsítása végett az egy házban lakó családok a házfelügyelő vagy más megbízott útján, lehetőleg közös bejelentést tegyenek és közösen bélyegeztessék felül a birtokukban levő jegyeket. A személyi adatokat az esetben is csaladonként külön kell feltüntetni. A bejelentő személy a felülbélyegzett, illetve a felvett új jegyek átvételét az átvételi jegyzékben aláírásával igazolja. Ezzel magára veszi a felelősséget az adatok pontosságára és az átvett jegyek visszaadására vonatkozóan. A lakosság összeírásának befejezése után külön hirdetőményben közöljük a kenyérjegyek beváltásának időpontját.

Kolozsvár, 1944 október 29.

A polgármester

A kolozsvári demokrata néphatározat

Teljes szövegében közzé-
adjuk a Kolozsváron vasárnap
délelőtt lezajlott népgyűlé-
sek közös határozatát.

Kolozsvár demokrata román és magyar lakossága felháborodással veszi tudomásul, hogy a mai napra előkészített tüntetést vágárdista, fasiszta bandák meg akarták zavarni. A vérontás elkerülése végett a nagygyűlést másként kellett megszerveznünk.

1. Kijelentjük, hogy kérelmetlen harcot folytatunk a fasiszmus minden maradványa és a háborús bűnözők ellen nemzetiségre való tekintet nélkül. A munkások Kolozsvár egész demokratikus lakosságával egyetemben harcolni fognak az északerdélyi román és magyar népek közötti békés együttélés mielőbbi megteremtéséért. Kérünk minden demokrata, becsületes hazafit, harcoljon és leplezzen le minden sovinszta armányt, fegyverezze le és adja át a hatóságoknak a háborús bűnösöket és fasisztákat, bármilyen nemzetiségűek is azok.

2. A nagygyűlés egyhangúlag csatlakozik a romániai Nemzeti Demokrata Frontban tömörült tömegek harcához. Csatlakozik ahhoz a mozgalomhoz, amely az összes demokratikus erők kormányáért harcol Groza Péter elnöklete alatt. Távozzék a kormány, amely reakciós intézkedéseivel és fasiszta, vágárdista elemeivel, mint amilyen a Maniu-gárda is, amelyeket támogat és amelyeket Északerdély városaira és falvaira szabadított, szabad kezet adott a gyilkosságra és rablásra, mint például Egeresen. Csak egy igazi demokrata kormány biztosíthat Romániában egyenlő jogokat a nemzetiségeknek és testvéri, békés együttélést Erdélyben a román és magyar népnek.

A nagygyűlés a Sanatescu-kormány működését úgy tekinti, mint a Románia és a Szovjetunió, valamint szövetségesei között létrejött nagylelkű fegyverszüneti feltételek megszegését. Megállapítja, hogy mindez a hitlerizmus elleni közös harc és háborús erőesztések nyílt szabotálása.

3. A nagygyűlés lelkesedéssel és köszönettel üdvözlöi a dicsőséges felszabadító vörös hadsereget és a román hadsereget. Kijelenti, hogy az üzemekben és a mindennapi élet minden területén munkájával a legnagyobb segítséget nyújtja, hogy a fasiszta sarkányt saját barlangjában semmisítsük meg.

4. A nagygyűlés üdvözlöi a kommunista és szociáldemokrata pártok között létrejött munkás-egységfrontot és ennek politikai alapelveit. A nagygyűlés kéri, hogy az összes demokratikus erők csatlakozzanak a harchoz ezen alapelvek szerint. A nagygyűlés kijelenti a kolozsvári szervezett munkások, tisztviselők és értelmiségiek

névében, hogy harcolni fog ezen alapelvek mielőbbi megvalósításáért.

Le a reakciós kormánnyal! Le a vágárdisták, a fasiszták és az ugynevezett Maniu-gárdák terrorjával! Követeljük a Nemzeti Demokratikus Front kormányát Groza Péterrel az élén!

Éljen az erdélyi román és magyar nép testvéri együttélése!
Éljen a munkás egységfront!

Éljen a Kommunista Párt!
Éljen a Szociáldemokrata Párt!
Éljenek az Egyesült Szakszervezetek!

Éljen a fasiszmus ellen harcoló összes demokratikus erők egyesülése, nemzetiségre való tekintet nélkül!

Éljen a dicsőséges Vörös Hadsereg, élén vezetőjével, a zseniális Sztalin marsallal!

Éljen a román hadsereg!

A bukaresti kormányválság

Az október 14-én kezdődött román kormányválság még nem jutott nyugvópontra. A hét végén a pártvezetők szűkebbkörű sorozatos megbeszéléseken vettek részt. Bukaresti politikai körökben általános a vélemény, hogy a helyzet tisztázásának késleltetése nagymértékben veszélyezteti az állam legfelsőbb érdekeit. Vasárnap délelőtt Radescu tábornok vezérkari főnök, aki állítólag az összes pártok bizalmából esélyes a kormányelnök tisztségének betöltésére, hosszabb megbeszélést folytatott Dinu Brătianuval és Mihalacheval. Hasonlóképpen Dinu Brătianu lakásán a válság megoldásával összefüggésben értekezletre gyűltek össze a liberális párt vezetői.

Hír szerint az összes politikai pártok közös nevezőre hozták a válság megoldására irányuló javaslatok több pontját. Tárgyalások folynak még az egyes pártok gárdáinak felosztatásáról és a közoktatásügyi, valamint a földművelésügyi tárcák juttatásáról. Ami a gárdák felosztatását illeti, a Kommunista Párt kijelentette, hogy óhajlja ennek végrehajtását, de csak a kormány megalakítása és a helyzet teljes tisztázása után. A belügyi tárca kérdésében a liberális és a nemzeti parasztpárt javasolta, hogy semleges tényező vállalja ezt, a kommunista és a szocialista párt azonban ellenjavaslatában leszögezte, hogy e téren a teljes megtisztítás munkáját a demokratikus szellemnek megfelelően csak politikai miniszter végezheti el.

A Nemzeti Demokrata Front pártjai végül maguknak tartották fenn a közoktatásügyi tárca juttatását, cserében a földművelésügyi tárcaért a liberálisok vagy a nemzeti parasztpártiak javára. A tárgyalások ilyenirányú fejlődése arra enged következtetni, hogy a válság kérdése a közeljövőben megoldódik.

A helyzet fejlődésével szorosan összefügg Dinu Brătianu, Maniu és Titel Petrescu találkozója a nemzeti parasztpárt elnökének magánlakásán, majd ezt követően az összes pártvezetők találkozója Dinu Brătianunál. Különösen figyelemreméltóak azonban azok a megbeszélések, amelyek párhuzamosan a fenti találkozókkal Groza Péter elnöklésével folytak le Popp Ghița (Nemzeti Paraszt Párt), Dinu Brătianu, valamint a Nemzeti Demokrata Front részéről Patrașcanu, Ghiurghiu-Dej, Voitech Istvan, Bagdasar dr. professzor és a Földművesek Frontjának egyik küldötte részvételével.

A minisztertanács hétfőn délelőtt ülésezett. Jelen volt Maniu és Dinu Brătianu is. A tanácskozás alatt Maniu fogadta Lupu Miklóst és megbeszélést folytatott vele.

Ugyancsak hétfőn délelőtt Sanatescu tábornok, jelenlegi kormányelnök a miniszterelnökségen tanácskozott Patrașcanuval, majd fogadta Radescu tábornok vezérkari főnököt.

Apróhirdetések

SOLYMOSSY Viola zongoratanárnő tanítását megkezdi. Deák F.-u. 4. 19
GUMIBÉLYEGZŐK készítését vállalom Sole-téle helyiségben Jókai-u. 2. Stein. -12
BOROS 7 decis butélias és más üvegek eladók Petőfi-utca 46. szám alatt. 30
VESZÉK burgonyát, tűzifát, ételolajat, zsírt, mézet, cukrot. Kiadó butorozott szoba ellátással. Borbély Jókai-utca 15. 32
PÁNCÉL pénzszerények és iratszerények szakszerű javítását vállalom. Szabó Gyula pancélszerény üzeme Eötvös-utca 34. 36
FÜSZERKERESKEDŐ-segédet felveszek azonnal. Pleszkáts, Deák Ferenc-utca 14. 31
IRÓGÉPET újat vagy használtat, jókarban, azonnal vennék. Dónat-utca 82. szám. 23

ELADÓ strálszeker és ló. Érdeklődni Trefort-utca 6. Nagynál. 35
BUTOROZOTT szoba, előszoba, fürdőszoba magános férfinak tisztviselőlepen kiadó. Cim a kiadóhivatalban. Gr.
FOGORVOSI asszisztensnőt keres dr. Brody Bella, Horihy-ut 10. 41
BORBÉLY-segédet allandó munkára veszek. Monostori-ut 42. 40
ÖZVEGY tisztviselőnő komoly, szolid lakótársnőt keres. Két testvér is lehet. Jelentkezni mindennap délután 1-től Eötvös-utca 11. sz. alatt lehet.
KEVESTAGU uricsaládhoz elmennek. Fozni tudok. Dávid Ferenc-utca 2. sz. 37
HÁZIMUNKÁÉRT lakást adok belvárosban, villannyal. Cim a kiadóban. 42
LAKÁST adnék, esetleg fizetést is házimunkáért. Majális-u. 46. szám. Dr. Szegő. 44

A román sajtó hangja

A bukaresti Curierul sorban szólatja meg Erdély kérdésében a román közélet különböző képviselőit. A lap munkatársának arra a kérdésére, vajjon lehetséges-e a magyarok újranévelése, Ilie Lazar, a kormánynak a bevonuló csapatok mellé rendelt jogtanácsosa ezeket mondja (október 28-iki szám):

„Én, aki minden tanulmányomat az elemi iskolától kezdve az egyetemig magyar nyelven végeztem, az ilyen erőesztések tekintetében kétkedő vagyok, mert ismerem a magyar nép sovén alkatát. Az a néhány román, aki azt hiszi, hogy ezeknek az embereknek, akik abban a barbár gondolatban nőttek fel, hogy „a románt az anyja hasában meg kell gyilkolni“, lehetséges az újranévelése — téved. Naivak mindazok, akik azt képzelik, hogy ezek az emberek, akik hitlerista típusú polgárlakó-lomb n nőttek fel, visszatéríthetők az em erieség és a testvériség útjára...”

Ezzel szemben ugyancsak a Curierul közli Bugnariu Tudor kolozsvári polgármester nyilatkozatát (október 30-iki szám).

A lap szerint „Bugnariu Tudor néhány érdekes adattal szolgált a román és magyar dolgozó lakosság közt fennálló egyetértést illetően, azt állítván, hogy megnevezett csupán az értelmiségi és polgári rétegek közt létezik.”

FELHÍVÁSOK

A polgármester felhívása. Felhívom a törvényhatóság mindazon szellemi és fizikai munkásait, akik a magyar városvezetőségtől előre fizetést, illetőleg munkabért vettek fel és azután munkahelyükön nem jelentek meg, vagy onnan közben eltávoztak, hogy abbahagyott munkájukat azonnal vegyék fel és az előre kifizetett időt hiánytalanul dolgozzák le, mert különben közmunkára lendítő igénybevételük iránt lesznek kénytelen intézkedni. Kolozsvár, 1944 október 25. Bugnariu Tudor s. k. polgármester.

Az OTI felhívása a munkaadókhöz. A Társadalombiztosító Pénztár felhívja a munkaadókat, hogy a szolgálatból kivált és nemdolgozó alkalmazottaikat késedelem nélkül jelentésük ki, nehogy a kijelentések elmulasztása miatt a járulékot tovább is kiroják.

LAKATOS és rökonszakmák szakosztálya folyó hó 31-én délután négy órakor gyűlést tart az ipartestület helyiségében. A fontosságra való tekintettel kérjük a tagok pontos megjelenségét. A vezetőség. 43

Felhívás a műszakiakhoz. Felkérjük mindazokat a mérnököket, gépészeket, elektrotechnikusokat, vegyészeket, erdészeket, bányászokat, kohászokat, műszaki segéderőket, akik a megalakuló műszakiak szakszervezetének tagjai kívánnak lenni, hogy összeírás végett a városi mérnöki hivatal (Farkas-utca 4, I. em. 9. ajtó) irodájában a hivatalos órák alatt d. e. 8—13 és d. u. 15—17 óráig azonnal jelentkezzenek.

A tanulmányaikban megakadályozott egyetemistákhoz. Felhívunk minden Kolozsváron tartózkodó egyetemistát, aki a fasiszmus következtében tanulmányi késsedelmet szenvedett, hogy folyó hó 31-én, kedden délután 3 órakor sajtó érdeklében jelentkezzenek Színház-utca 2. sz. alatt.

HIREK

Sorban állottunk

Tegnap délután sorban állottunk kenyérért. Nem panaszképpen mondom, mert hiszen manapság igen sokan teszik ezt. Ott állogáltunk szépen, libasorban a pékműhely bejárata előtt. Időnként kijött valaki az ajtón s ilyenkor forró, édes kenyérszag áradt a levegőben. Persze, ugy szimatoltuk, mint a kópó a róka nyomát.

Állodálás közben szóba ereszkedik az ember. Szíveskedünk egymással, mert hiszen ez nem kerül semmibe. Meghánnyuk-vejtük a világ sorsát, közben félszemmel vigyázzuk egymást, nehogy valaki bár egy hellyel is előbb kerüljön a sorban. Mégsem kell azt gondolni, hogy mi, sorbandállók, heggyellenül rossz emberek volnánk. Tessék csak eljönni és megnézni. Például ha olyan asszony jön, akin látszik, hogy nemcsak a saját terhét viseli, akkor szó nélkül szétnyomakodunk, s előbbre engedjük. Hiszen a jövőt hordozza. Hadd segítsünk mi is valamit rajta. De még akkor is félreállunk, ha egy asszony gögicsélt porontlyal áll a sorba.

Igenám, de az utóbbi napokban erősen megszorodtak a kisgyermekes asszonyok. Mi ennek a titka? Elmondom azt is sorjában. Tegnap, amint megkaptam a kenyéradagomat és kigyuródtam a boltból, a következő mondatot kapta el a fülem:

— Szomszédasszony lelkem, adja már kölcsön ezt a kis aranyost, hadd álljak be én is kenyérért. Ugy hamarabb kapok... — s már nyujtotta is karjait a sivalkodó apróság után.

Azi hiszem, ez az, amit az emberi jóssággal való visszaélésnek szoktak nevezni. (n. e.)

Ma délután 4 órakor román-magyar ünnepi díszelőadás a Nemzeti Színházban.

Főispáni rendeletek román és magyar nyelvű szövegezésről és a magyar jelek és jelzések eltávolításáról. A vármegye főispánja elrendelte, hogy az 1923. évi román alkotmány demokratikus irányelveinek megfelelően minden feliratot és közrendeletet a vármegye és Kolozsvár város területén román és magyar nyelven kell megkövetkezni. Ugyanakkor el kell távolítani minden jelt és jelzést, melyek alkalmazása ellenkezik egyrészt a román királyság, másrészt a Szovjetunió Köztársaságai, Nagybritannia és az Északamerikai Egyesült Államok között létrejött fegyverszüneti egyezmény irányelveivel. Ezeket a jeleket és jelzéseket román szöveggel kell felcserélni, ily módon fejezven ki világosan e terület szuverenitását.

A MADOSz központi irodahelyiségét Farkas-utca 7. szám alá helyezte át. Kolozsváriak beiratkozásra és panaszügyben itt jelentkezzenek. A MADOSz vidéki osztálya továbbra is Unió-utca 6. szám alatt marad.

Megindul a tanítás a középiskolákban. A Tankerületi Főigazgatóság felhívja a kolozsvári közép- és középfokú iskolák tanulóit, hogy folyó évi november hó 3-án reggel 9 órakor jelentkezzenek saját intézetük épületében.

A Nyugdíjasok Szakszervezetébe jelentkezzenek az összes érdekeltek naponta 9-12 óráig. Mátyás-utca 4. alatt.

A Duna mentén Apatinig, a Tisza mellett Csapig nyomult elő a szovjet haderő

MOSZKVA, október 29. A szovjet tudósító iroda hadijelentése: Október 28-án hadseregünk a karéliai arcvonalon folytatta támadását és Petsamótól északnyugatra elfoglalta Nautsit, azonkívül finn és norvég területen még több más helységet.

Varsó külvárosa, Iraga környékén helyi jelentőségű harc folyt. Csapatunk az 1. lengyel hadsereggel együttműködve elfoglalták a Visztula mentén Jablonna városát több más helységgel együtt.

Csehszlovákiában, Ungvártól északra és délre hadseregünk folytatta előnyomulását és több mint 60 helység elfoglalása során birtokbavette Nagydobrony, Kisdobrony, Bányú, Mezőkászony, községeket és még számos más helységet.

Magyarországon, Szatmárnémetitől nyugatra hadseregünk harccal elfoglalt több mint 40 községet, melyek közül a fontosabbak: Nagydobos, Pusztadobos, Mátészalka, Hodak, Nyirbátor és Nyirbogát.

Jugoszláv területen, Belgrádtól északnyugatra a jugoszláv nemzeti felszabadító hadsereggel együttműködve elfoglaltuk a Duna mellett fekvő Apatint, továbbá Ruma, Kupusina, Lilujevo, Szonta, Karavukovo, Bacs, Tovarisevo, Klenak és Hrtkovci községeket.

Az arcvonalak egyéb helyein felderítő vállalkozások folytak és helyi jelentőségű harcokat vívtak.

Október 27-én csapatunk az összes arcvonalon megsemmisítettek 112 német harckocsit és légiharcban, vagy a légvédelem tüzével lelőttek 52 ellenséges repülőgépet.

MOSZKVA, október 30. A szovjet tudósító iroda hadijelentése: Ungvártól délre súlyos harcok után elfoglaltuk Csap fontos vasúti gőcpontot.

Szatmárnémetitől északnyugatra csapatunk támadásait folytatva elfoglalták Papos, Jármi, Nyirderas, Kántorjánosi, Máriapócs, Pócspestri és Kállósemjén községeket.

Egyéb helyeken felderítő vállalkozások és helyi jelentőségű harcok voltak. Október 28-án csapatunk megsemmisítettek 83 német harckocsit és lelőttek 15 ellenséges repülőgépet.

Aláírták a szovjet-bolgár fegyverszüneti egyezményt

MOSZKVA, október 30. (Tass). Vasárnap hozták nyilvánosságra Moszkvában a szovjet-bolgár fegyverszüneti egyezményt, melyet október 28-án írtak alá a Kremlben. A bolgár küldöttséget a külügyminiszter vezette. Szovjet részről Sztolbukin marsall elnökölt a bizottságban. A fegyverszüneti egyezmény főbb pontjai a következők:

A német csapatokat le kell fegyverezni és hadifoglyokként kell kiszolgáltatni. A németeket és csatlósállamokbeli alattvalókat internálni kell. Bolgár csapatokat, tengeri és légi erőket kell a szövetségesek rendelkezésére bocsátani.

A bolgár csapatokat haladéktalanul vissza kell vonni Görögországból és Jugoszláviából és minden jugoszláv vagy görög területre vonatkozó jogszabályt hatálytalanítani kell. A szövetséges hadifoglyokat azon-

nal szabadon kell bocsátani. A háborús bűnösöket le kell tartóztatni és minden fasiszta jellegű szervezetet fel kell oszlatni. A szövetségesek bevezetik a cenzurát. Mindent, ami az egyesült nemzetek tulajdonát képezi, vissza kell származtatni és Bulgária köteles tiszteletben tartani az egyesült nemzetek tagjainak jogait és érdekeit.

A németek és a csatlósállambeliek fegyvereit, beleértve a hadihajókat is, az összes más hadizsákmánnyal együtt át kell adni a szövetségeseknek.

A kiegészítő jegyzőkönyv előírja, hogy jóvátételként élelmi-szerkeszleteket biztosítsanak a bolgár támadás következtében sokat szenvedett országok megsegítésére. Ennek ellenértéke bele fog számítani abba a jóvátételi összegbe, melyet a szövetségesek később fognak meg-

határozni. A háboru befejezéséig Bulgáriában a Szovjetunó képviselőjének elnöklete alatt szövetséges fegyverszüneti bizottság fog működni, mely felügyel a fegyverszüneti szerződés rendelkezéseinek megtartására.

Súlyos találatot kapott a Tirpitz

LONDON, október 30. (Reuter). Angolszász bombavetők a vasárnapra virradó éjszaka hevesen támadták a norvég partokon Bergen német bűvárhajóamaspontot. A brit bombavetők tegnap ismét lecsaptak a „Tirpitz” német csatahajóra, amelyet már szeptemberben is súlyosan meg rongáltak. Ez alkalommal egy 6 tonnás bomba becsapódását figyeltek meg a német csa ahajón.

Ciánó és veszélytelen gázakkal írt DEÁK mérnök
Kolozsvár, Hítker-tér 1. Félémelet

Az egész városban megindul a villanyszolgáltatás. A villamosművek igazgatósága közli, hogy az egeresi távvezeték bekapcsolási munkálatai pár napon belül befejeződnek. Mivel az áramszolgáltatás rövidesen megindul, felkéri a fogyasztókat, azonnal jelentsék be a vezetékekben észlelt szakadásokat. Csak így lehet elejét venni további zavaroknak és baleseteknek. Áramot csak annak adnak, aki nincs fizetési hátralékban. A Villamosművek Igazgatósága.

A „Szülőanyák Maria Ott kórház” és a „Diakonissza Kórház” szülészet-nőgyógyászati osztálya megkezdte működését a Szociális Testvérek Otthonában, Rákóczi-ut 39. szám. Betegrendelés és felvilágosítás délelőtt 9-10-ig. Dr. Kovács Margit igazgató-főorvos.

A vasúti kórház adományokat kér kirabolt épületének üzembe helyezésére. Befizetéseket nyugta ellenében Majális-utca 18. szám alá kér az igazgatóság.

Megnyílik a Népfürdő. A Városi Vízművek igazgatósága közli, hogy a Népfürdő (Apácai Cseri János-utca 1. szám) folyó hó 29-től megnyílik. A közönség hozzon magával törülközőt.

Az állami kereskedelmi leányképzőiskola igazgatósága felkéri a II-IV. osztályba beiratkozott helybeli tanulókat, hogy a tanítás mielőbbi megkezdése érdekében november 1-én, szerdán reggel 9 órakor tanáraikkal együtt jelenjenek meg a sétatéri iskolában.

Asztalosok figyelmébe! A kolozsvári Ipartestület asztalos-szakosztálya október 31-én délután 3 órakor ujjászervező ülést tart.

A dévai csángók is felvonultak. Bukarestből jelentik: A dévai és hunyadmegyei Nemzeti Demokrata Arcvonal gyűlésén megjelent C. Titel Petrescu államminiszter és Groza Péter volt miniszter is, az Ekésfront népszerű vezetője. A Magyar Dolgozók Szövetsége táblái alatt felvonuló telepes csángó magyarság nevében László János gazda mondott beszédet.

A képzőművészeket saját érdekükbe felhívjuk, hogy csütörtökön, november 2-án délelőtt 9 órakor a Műcsarnok helyiségében jelentkezzenek.

DR. SZENTKIRALYI ISTVÁN orvos folytatja rendeléseit d. u. 2-6-ig. Kismester-u. 4. 34

Szerkeszti BALOGH EDGAR
A szerkesztésért felelő NAGY ISTVÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Brassai utca 7.
Hivatalos órák 8-tól 12-ig.